

בעזהשי"ת

גלי מסכתא

הוכן ע"י ת"ח א' מיקירי ירושלים והופץ על ידי כולל עיון הדף
עיקר כללי מסקנת הסוגיות [ומקורות]
מיועד לאלו שלמדו הסוגיא לתועלת חזרה מקוצרת ושינון

מסכת ברכות

כללים לשימוש

[] = מקור או טעם הדבר
() = הוספת פרט או תוספת ביאור
להל' = להלכה (כמובן לא למעשה)
מדאו' = מדאורייתא
לרש"י = שיטת רש"י כשתוס' חולקין - עי' בספר סיכומי גפ"ת את שיטת
תוס' (וגם לעיקרי החידושים שבתוס')

בפעם הראשונה כדאי לדקדק מאד בדברי הסיכום כדי לתפוס מלא המובן לאור מה
שלמדת בפנים הגמרא, ואח"כ לחזור בקלות הרבה פעמים שיהיו מחודדין בפיך.

נא להכניס השמטות החשובות בעיניך
נא להעיר הערות

כל הזכויות שמורות
תש"ס

כתובת להערות :
גפ"ת, רח' חזון איש 36
פעיה"ק ירושלים תובב"א
טל : 571-2016 (02)

פ"ט הרואה

גמ' נד. - נח:

ברכות מקום ניסים [ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל] על נס דיחיד רק הוא מברך
יתן הודאה ושבח - רואה מעברות הים, ירדן, נחלי ארנון, אבני אלגביש, אבן שביקש עוג לזרוק, אבן
שישב משה במלחמת עמלק, אשת לוט, חומת יריחו

על לוט - ברוך זוכר את הצדיקים (אברהם)
על אשתו - ברוך דיין האמת

ברכת הגומל (ים, מדבר, חולה, חבוש) - בפני י' [וירוממוהו בקהל עם]
מר זוטרא - וב' מינייהו רבנן [ובמושב זקנים יהללוהו]
רב אשי - צ"ע למה לא י' ועוד ב'

רב יהודה - ענה "אמן" בפני י' על בריך רחמנא דיהבך ניהלן - פטור מהגומל

בעי שמירה - חולה, חתן, כלה, חיה, אבל, ת"ח בלילה

{ מאריכין ימיו: מאריך בתפלה וברחמי ולא מעיין בתפלה, מאריך על שולחנו,
מאריך בבית הכסא אבל לא תלוי על ברכיו;

מקצרים ימיו: נותנין לו ס"ת ואינו קורא, כוס של ברכה ואינו מברך, מנהיג ברבנות;
פני ר"י צהובים דבדק נפשו בכ"ד בית הכסא; יבקש רחמים על מלך, שנה, חלום טוב;
הקב"ה בעצמו מכריז על רעב ושובע ופרנס טוב; נמלכים בצבור להעמיד פרנס;
בצלאל - משכן ואח"כ כלים, ידע לצרף אותיות; חכמה למי שיש חכמה;
חלומות; א"א בלא דברים בטלים; יצפה שיתקיים עד כ"ב שנה; ז' ימים בלי חלום נקרא רע; הטבת
חלום בפני ג'; רבש"ע וכו' בשעת ברכת כהנים, אדיר וכו'; הירא מעין הרע וכו'; חלומות בתר הפה
(פתרון) כשמעין חלמי'; השכים ונפל פסוק לפיו ה"ז נבואה קטנה;
ג' חלומות מתקיימין; רק מהרהורי לבו; בר הדיא פשר לאביי למעליותא ולרבא לגריעותא עד ששילם -
ולבסוף נענש; וא"ו דפטר חמור מחוק מתפילין דרבא; ג' שלומות - נהר ציפור וקדרה; הרואה...
בחלום; יש ששותה יין וטוב/ורע לו; שבת שמש ותשמיש נקבים מעין עוה"ב;
קול ומראה וריח משיבין דעתו, דירה ואשה וכלים נאים מרחיבין דעתו;
1/60 - אש, דבש, שבת, שינה, חלום; סימן יפה, מרפאין, מחזירין חולי לחולה {

ברכות הראייה - מרקוליס, נעקרה ע"ז, בבל (5), אוכלוסי ישראל - חכם הרזים (עכו"ם - בושא אמכם),
חכמי/מלכי ישראל - שחלק מחכמתו/מכבודו ליראיו, של עכו"ם - שנתן מחכמתו/מכבודו
לבריותיו, בתי ישראל/עכו"ם בישובן/בחורבנן, קברי ישראל/עכו"ם, רואה חבירו לאחר ל' -
שהחינו, י"ב חודש - מחיה המתים; משנה הבריות - ממעי אמו, אבל אחרי שנולד - דיין
האמת; בריות ואילנות טובות - שככה לו בעולמו

{ נתקללה בבל נתקללה שכניה משא"כ שומרון; בן זומא - ברוך שברא כל אלו לשמשני, אורח טוב/רע
מהו אומר; ישי יצא ונכנס ודרש באוכלוסא; ישתדל לרוץ לקראת מלכים; כששקט - רב ששת - ודאי
השתא אתי מלכא [קול דממה דקה]; ר' שילא נגדי' לבועל מצרית ("חמרתא") והרגו, ודרש לך ה'
הגדולה וכו'; אפי' ריש גרגיתא משמים מנו ליה;
משחרב ביהמ"ק נגזרה על בתי צדיקים שיחרבו ועתיד הקב"ה להחזירן לישובן, דיו לעבד שיהא כרבו;
מת משתכח לאחר י"ב חודש }

גמ' נח: - סא:

על הזיקין (כוכב דשביט) זועות (רעידת הארץ) רעמים ורוחות (זעפא) וברקים - שכחו וגבורתו מלא
עולם, הרים גבעות ומדברות - עושה מעשה בראשית

{ נהר דינור מתשת כחו של עקרב; הקב"ה נטל ב' כוכבים מכימה (עקרב) והביא מבול
ונטל ב' מעיש (זנב טלה) וסתמה ועתיד להחזירן; רעידת הארץ כשהקב"ה זוכר שבניו בצער בין
אוה"ע, מוריד ב' דמעות, סופק כפיו, מתאנח, בועט ברקיע, דוחק רגליו תחת כסא הכבוד; רעמים
לפשוט עקמומית שבלב }

הרואה קשת - לריב"ל יפול על פניו, למערבא רק מברך זוכר הברית ונאמן בבריתו וקיים במאמרו

רבא - במקום שמברך שכחו מלא עולם יברך עושה מ"ב
אביי - אפי' במקום שמברך עושה מ"ב מברך שכחו מלא עולם
רקיע בטהרתה, חמה בתקופתה (תקופת ניסן בתחלת ליל ד' כל כ"ח שנים), לבנה בגבורתה וכוכבים
ומזלות - עושה בראשית

רואה ימים וד' נהרות - עושה מעשה בראשית
ר"י - ים הגדול - שעשה את הים הגדול (לפרקים - עד ל' יום)
ברכת גשמים - מודים... על כל טפה וכו' ומסיים רוב ההודאות והקל ההודאות
אתא טובא, אית לי' ארעא, על שמיעה - הטוב והמטיב
הטוב והמטיב כשיש אחר עמו, אשינוי יין רק כשיש בני חבורה השותין עמו
בית, כלים חדשים (לל"ק ויש לו כיוצא בו, לל"ב קנה וחזר וקנה)
רב הונא - לא יברך (כר"מ), ר' יוחנן - יברך שהחיינו (כר"י)

מברך על רעה/טובה דהשתא בלבד

תפלת שוא על העבר

{ דינה נהפכה לבת - נס, תוך מ' כשהזריעו בב"א ;
משמועה רעה לא יירא - נכון בלבד בטוח בה' ; אשרי המפחד בדב"ת }

הנכנס לכרך (רש"י - מושלים רעים) יתפלל בכניסתו וביציאתו
בן עזאי - ב' ועוד ב' - הודאה וצעקה
ב' לשונות ברב מתנא אם צריך לברך בעיר שדנין והורגין בו

ברכות לפני ואחרי בית המרחץ, הקזת דם, בית הכסא, שינה

{ אל יפתח פיו לשטן }

חתימת אשר יצר - רב - רופא חולים, שמואל - רופא כל בשר, רב ששת - מפליא לעושה,
ר"פ - להל' רופא כל בשר ומפליא לעשות

ברכת השחר

יברך על הרעה [בכל מדה הוי מודה] לקבולינהו בשמחה (רש"י - לברך בלבב שלם)

{ יהא רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד, כמו ר"ע ; יהיו דברין מועטין לפני הקב"ה ;
וייצר - יצ"ט ויצה"ר, אוי לי מיוצרי/מיצרי, דו פרצופין ; ויבן את הצלע - פרצוף/זנב ;
קלעה הקב"ה לחוה והביאה לאדה"ר, נעשה שושבין לאדה"ר ; לא ילך אפי אחורי אשתו ; מרצה מעות
להסתכל לא ינקה מדינה של גיהנם ; לר"נ מנוח ע"ה היה ; אחורי ארי ולא אשה ולא עכו"ם ולא אחורי
ביהכ"נ כשמתפללין ; יצה"ר כזכוב/כחטה ;
כליות יועצות, לב מבין, לשון מחתך, פה גומר, ושט מכניס ומוציא מאכל, קנה מוציא קול, ריאה
שואבת משקין, כבד כועס, מרה זורק בו טפה ומניחתו, טחול שוחק, קרקבן טוחן,
קיבה ישנה, אף נעור ;
צדיקים יצ"ט שופטן, רשעים יצ"ר שופטן, בינונים זו"ז - רבא - כגון אנו בינונים ; עוה"ז נברא לרשעים
גמורים (אחאב) ועוה"ב לצדיקים גמורים (ר"ח בן דוסא) ; בכל נפשך ובכל מאדך ;
ר"ע לפפוס בן יהודה - במקום חיותנו אנו מתיראין כ"ש במקום מיתתנו,
מיתת ר"ע - כל ימי הייתי מצטער מתי יבא לידי ואקיימנו, יצתה נשמתו באחד }

גמ' סא : - סד.

איסור קלות ראש כנגד שער מזרח - מצופים ולפנים, דוקא רואה ובלי גדר מפסיק ובזמן ביהמ"ק

איסור לפנות : ת"ק - ביהודה מזרח ומערב, בגליל צפון ודרום

חכמים - כנגד ירושלים אבל לצדדין מותר

ר' יוסי - רק ברואה, בלי גדר, בזמן ביהמ"ק

ר"י - רק בזמן ביהמ"ק

ר"ע - אפי' בחו"ל

{ ר"ע אחר ר' יהושע, בן עזאי אחר ר"ע לבית הכסא, רב כהנא תחת פורייה דרב - תורה היא וללמוד אני צריך }

נפרעין מיושב, מקנחין בשמאל ולא בימין [תורה ניתנה בימין, קרובה לפה, קושר תפילין, מראה בה טעמי תורה, אוכל, כותב בה]

{ קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא, קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי; ש"ה עם אביי לבית הכסא; אין קורין צנוע אלא להצנוע בבית הכסא; נפרעין מספדנין ומהעונין אחריהן }

ריחוק לפנות: עולא - אחורי הגדר מותר, בבקעה כדי שמיעת עיטוש
איסי בר נתן - אחורי הגדר כדי שמיעה, בבקעה כדי ראיית פרוצו
חוץ משומרי טהרות

בלילה א"צ ריחוק - רב אשי - אלא קרן זוית (רש"י - אם יש)

בן עזאי - משמש לפתוח נקבים לפני שישב, לא ישכב על הקרקע, לא ישב על הקורה

{ דוד לשאול - בן הריגה אתה אלא צניעותך (בבית הכסא) חסה עליך; המבזה בגדים סוף אינו נהנה מהם; ה' לדוד - אני מכשילך בדבר שאפי' תשב"ר יודעים - לא לקח כופר כדי למנות, ומת אבישי בן צרויה, ראה ה' וינחם }

איסור בהר הבית - במקלו, במנעלו, במעות, בפונדתו, באבק, קפנדריא, ריקקה
היתר לעשות ביהכ"נ קפנדריא: נכנס שלא ע"מ כן, שביל קדם לבהכ"נ, נכנס להתפלל
רבא - ריקקה מותר [כמנעל, כביתו]

חותמי ברכות במקדש - מן העולם ועד העולם [להוציא מלב צדוקים, דאין עונין אמן אלא בשכמל"ו
[ויברכו שם כבודך]]

התקינו עזרא וסיעתו שאילת שלום בשם

{ עת לעשות לה' - הפרו תורתך; הלל - בשעת המכניסין או כשתורה חביבה - פזר, בשעת המפזרים או אין חביבה - כנס; פ' קטנה שכל גופי תורה תלוין - בכל דרכיה דעהו;
ילמד בנו אומנות נקיה וקלה; אל ירבה רעים או ימנה אפוטרופוס בביתו; נסמכה פ' נזיר לסוטה, סוטה לתרו"מ; המשתף ש"ש בצערו כופלין לו פרנסתו; המרפה מדב"ת או מצוה א' - אין בו כח לעמוד ביום צרה; חנינא בן אחי ר' יהושע מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל
ועכבוהו [כי מציון וכו']; פתחו בכבוד אכסניא; ה' אמר למשה להחזיר האהל למחנה; חביבה תורה ללומדיה כיום שנתנה; ערב א' אינו קורא - כמי שלא קרא ק"ש מעולם; תורה נקנית בחבורה; דב"ת מתקיימין במי שממית עצמו עליה; ילמוד ואח"כ יהגה (יעיי''); חמאה של תורה במי שמקיא חלב שינק; כועס רבו עליו ושותק; המנבל עצמו על דב"ת סופו להתנשא;
המארח ת"ח ניצול ונתברך; שכר עובד אדום; הדוחק את השעה שעה דוחקתו וכן להיפך; בעל הקורה יכנס בעוביה של קורה; הנהנה מסעודה שת"ח שרוי בו כנהנה מזיו השכינה }

לא יאמר לך בשלום אלא למת

{ היוצא מבהכ"נ לביהמ"ד מקבל פני שכינה; לת"ח אין מנוחה; מרבים שלום }

הדרן עלך מסכת ברכות